

Emor: Shtiklach

חת"ם סופר

אברבנאל

אמור ואמרת, כתב רמב"ן כמו דבר אל צ"י ואמרת והוא נאמר במקום שהוא רונה להזהיר במאד מאד כגון דברים שהי' רגילים בהם ורונה להפרישם הנורח להזהירם במאד ע"ש ונריך לומר צכהנים נמי היו מעולם אנשים נדיקים רגילים בגמילות חסד קצרות מחים והספידים עד שרגילין לקרות קרחה ולשרוט שריטות על מת ע"כ הונרך להזהירם מאד מאד שלא יטמאו עוד למחיס שאינם קרובים ואינם מת מנוה ושלא יקרחו קרחה ושלא ישרטו על שום מת :

והנה המעשים האלו כלם אסורים לכל ישראל, האמנם הוצרכה התורה להזהיר עליהם כאן ביחוד לכהנים לשתי סבות. האחת, לפי שיחם לבבם בקרבם במות קרוביהם ולא יוכלו להתעסק בקבורתם ולהטמא להם, ולכן יבכו למת וינודו לו ואולי יקרחו עליו, בחשבם שאין התנוודות על המתים שאין בו טומאה מוזהרת על התורה בקבורתם, לכן באה האזהרה הזאת בזה המקום, להגיד שאף (שיטמא) [שלא יטמא] לאותם הקרובים לא יתגודד ולא ישים קרחה בין עיניהם למת. והסבה השנית היא, לפי שהקרחה והשחתת הזקן נאסרה לכל איש ישראל לפי שהיה זה מנהג עובדי עבודה זרה הקדומים, ולמעלה (לעיל יט כג) נאסר בנטיעת האילנות להיותו מיוחס אליהם כמו שביארתי שם. ולפי שלא יחשבו כהני ה', שהמה בהיותם עובדים במקדשו מרוחקים מעבודה זרה ודרכיה לא היה בהם החשש הזה, לכך הוזהר להזהירם שגם הם בכל זמן יהיו נזהרים בזה.

וּמָה שֶׁלֹּא נִזְכַּר בַּתּוֹרָה בְּפֶרוּשׁ כִּי יוֹם זֶה
 מִתֵּן תּוֹרָה, וְכֵן לֹא נִזְכַּר בַּתּוֹרָה בְּפֶרוּשׁ
 כִּי רֵאשׁ הַשָּׁנָה הוּא יוֹם דִּין. וְטַעַם שְׂגִיחָם
 אֶחָד הוּא, כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְתִּי בְּחִבּוּרֵי "עֲלִלוֹת
 אֶפְרַיִם", שֶׁעַל מִתֵּן תּוֹרָה לֹא רָצָה ה' לְהַגְבִּיל
 יוֹם יְדוּעַ, לְפִי שֶׁצָּרִיךְ הָאָדָם שִׁיחֶיהָ דוּמָה לוֹ
 בְּכָל יוֹם וְיוֹם מִכָּל יְמֹת הַשָּׁנָה כְּאִלוֹ בְּאוֹתוֹ
 יוֹם קִבְלָה מֵהָרַ סִינִי, כִּי בְּאֲמַת אָמְרוּ רַז"ל
 שֶׁהַתּוֹרָה נִמְשְׁלָה לְדָד, מֵה דָד זֶה שֶׁכָּל זְמַן
 שֶׁהִתִּינּוּק מִמִּשְׁמַשׁ בָּהּ הוּא מוֹצֵא בָּהּ טַעַם
 חֲדָשׁ, כִּן הַתּוֹרָה, כָּל הַהוֹגָה בָּהּ מוֹצֵא בְּכָל
 יוֹם טַעַם חֲדָשׁ (עִירוּבֵין נד:). עַל כֵּן דִּין הוּא
 שִׁיחֶיהָ דוּמָה אֵלָיו בְּכָל יוֹם כְּאִלוֹ הַיּוֹם קִבְלָה
 מֵהָרַ סִינִי, וְאִם כֵּן יוֹם הוּא מִתֵּן תּוֹרָה אֶצֶל
 הַהוֹגִים בָּהּ, עַל כֵּן אֵין רְאוּי לְהַגְבִּיל יוֹם יְדוּעַ
 לְנִתְיָנָתָהּ. וְעַל כֵּן אָמְרוּ רַז"ל: שִׁיחֵיו דְּבָרֵי
 תּוֹרָה חֲדָשִׁים עֲלֵיךְ, וְלֹא כְּדָבָר הִישָׁן שֶׁלְּבוֹ
 שֶׁל אָדָם קָץ בּוֹ (סִפְרֵי וַאֲתַחֲנֵן ו.ו.), שֶׁהָרַי בְּאֲמַת
 אִתָּה מוֹצֵא בָּהּ דְּבַר חֲדוּשׁ בְּכָל יוֹם וְיוֹם. וְעַל
 כֵּן אֵין יוֹם נִתְיָנָתָהּ מְבֹאָר בַּתּוֹרָה יוֹתֵר מִמָּה
 שֶׁנֶּרְמַז בְּהַבְּאֵת מִנְחָה חֲדָשָׁה, לְהוֹרוֹת
 שֶׁהַתּוֹרָה מִנְחָה חֲדָשָׁה בְּכָל יוֹם וְיוֹם.

וְזֶה הַטַּעַם גַּם כֵּן הָעֵלָם יוֹם דִּין שֶׁל רֵאשׁ
 הַשָּׁנָה, כְּדֵי שֶׁלֹּא יִלָּךְ אָדָם בְּשִׁרְיוֹת לְבוֹ
 וַיִּסְגַּל עֲוֹנוֹת כָּל יְמֹת הַשָּׁנָה, וַיַּחֲשֹׁב לְתַקֵּן
 מַעֲשָׂיו בְּהִיּוֹתוֹ קְרוֹב לְיוֹם ה' אֲשֶׁר בּוֹ יֹשֵׁב עַל
 כֶּסֶּא דִּין, אֲלֵא יְדַמָּה בְּנַפְשׁוֹ כְּאִלוֹ בְּכָל יוֹם
 וְיוֹם ה' יוֹשֵׁב עַל כֶּסֶּאוֹ לְמִשְׁפָּט וּמִתְבַּקֵּר
 פְּנִיקְסוֹ, וְעַל יְדֵי זֶה יִהְיֶה כָּל יוֹם וְיוֹם בְּתִשׁוּבָה,
 וְכֵן אֵיכָּא לְמֵאן דְּאָמַר אָדָם נִדוֹן בְּכָל יוֹם
 (רֵאשׁ הַשָּׁנָה טז.), שֶׁנֶּאֱמַר: "וַתִּפְקְדֵנוּ לְבִקְרִים
 לְרִגְעִים תְּבַחֲנֵנוּ" (אִיּוֹב ז, ח.). וּבְחִבּוּרֵי הַנִּזְכָּר
 הֶאֱרַכְתִּי בְּשָׁנֵי טַעַמִּים אֵלוֹ, כִּי נְכוֹנִים לְמוֹצֵאֵי
 דַּעַת.

(טו) וּסְפַרְתֶּם לָכֶם וְגו'. אומרו לְכֶם לְצַד שִׁיְצוּ ה' לְסַפֵּר שְׁבַע שָׁבָתוֹת, וְאָמְרוּ ז"ל (זהר ח"ג צ"ז.) כִּי לְצַד שֶׁהָיוּ בְּטִמְאַת מִצְרַיִם וְרָצָה ה' לְהַזְדַּוֵּג לְאִמָּה זֶה דָּן בָּהּ כְּמִשְׁפַּט נִדְּהָ שְׁדִינָה לְסַפֵּר ז' נְקִיִּים, וְצִוָּה שִׁיִּסְפְּרוּ ז' שָׁבוּעוֹת וְאִז יִהְיוּ מְכַשְּׂרִים לְהַכְנִיסָתָם כֹּלָה לַחֲפָה, וְהִגַּם כִּי שָׁם ז' יָמִים וְכֵאֵן ז' שָׁבוּעוֹת, לְצַד הַפְּלֶגֶת הַטְּמֵאָה וְגַם הַיּוֹתָהּ בְּכִלְלוֹת יִשְׂרָאֵל שֶׁעַר הַתְּמִים יֵדְעִים כִּי כֵן מִשְׁפָּטָם, וְעַיִן מַה שֶּׁפָּרַשְׁתִּי בַּפְּסוּק (יתרו י"ט א') בַּחֲדָשׁ הַשְּׁלִישִׁי לְצֵאת וְגו', וְהוּא מְאֹמֵר הַכְּתוּב כָּאֵן וּסְפַרְתֶּם לָכֶם פְּרוֹשׁ סִבַּת סְפִירָה זֶה הִיא לְסִבַּתְכֶם לְטַהֲרַתְכֶם שְׁזוּלַת זֶה תִּכְרַף הִיָּה ה' נוֹתֵן לָהֶם הַתּוֹרָה. וְלִדְרֹךְ זֶה יֵדִיק עַל נִכּוֹן טַעַם

מִמַּחֲרַת הַשְּׁבַת וְלֹא מִיּוֹם הַשְּׁבַת עֲצֻמוֹ, כִּי כֵן מִשְׁפָּט הַסְּפִירָה שֶׁיְהִיוּ כָּל הַיָּמִים שְׁלֵמִים, וְלְצַד שִׁיּוֹם ט"ו בְּנִיטָן שֶׁהוּא יוֹם הַשְּׁבַת הָאֲמוֹר כָּאֵן מְקַצֵּת הַיּוֹם הָיוּ עֲדִין בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לְזֶה יָצוּ ה' לְסַפֵּר מִמַּחֲרַת, וְהִגַּם כִּי זֶה הִיָּה בַּפְּסוּחַ מִצְרַיִם, כְּמִשְׁפָּט הַזֶּה יַעֲשֶׂה בְּאוֹתוֹ פֶּרֶק עֲצֻמוֹ מִדֵּי שָׁנָה בְּשָׁנָה, כִּי כִּמוֹ כֵן יַעֲשֶׂה בְּסוּד ה' כִּיִּדְוַע לְיִוְדַעֵי חֵן. וְכַפִּי הַפְּשֵׁט לְזַכְרוֹן הָעוֹבֵר בְּיוֹם הַשְּׁבַת לְזַכְרוֹן כִּי שֵׁשֶׁת יָמִים וְגו' וְהַמְשָׁכִיל יִבִּין. וְעַיִן מַה שֶּׁפָּרַשְׁתִּי בַּפְּרָשָׁה בְּרֵאשִׁית בְּרֵאשִׁית בַּפְּסוּק וַיְכַל אֱלֹהִים בְּיוֹם הַשְּׁבִיעִי, וּבִדְרֹךְ רָמַז רָמַז בְּאוֹמְרוֹ וּסְפַרְתֶּם עַל דְּרֹךְ אוֹמְרָם ז"ל כִּי נִשְׁמוֹת עִם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הֵם בְּבַחֲיַנַּת הַלּוֹחֹת, וּבְאֲמֻצָּעוֹת תַּחְלוּאֵי הַנֶּפֶשׁ וְטְמֵאֵת הַתְּעוּב יִתְלַכְּלוּ וַיַּחֲשִׁיךְ אוֹרָם, וְאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ ז"ל (ויק"ר פל"ב) כִּי הַלּוֹחֹת שֶׁל סִנְפָּרִינוֹן הָיוּ, לְזֶה אָמַר וּסְפַרְתֶּם לָכֶם פְּרוֹשׁ בְּאֲמֻצָּעוֹת מְנִיֵן זֶה אַתֶּם מְאִירִים כְּסִנְפָּרִינוֹן אֶת עֲצֻמְכֶם:

מִמַּחֲרַת הַשְּׁבַת יִנְפּוּ הַכֹּהֵן, וְזִיְהוּשַׁע כַּחֲזִיב וַיֹּאכְלוּ מִעֲזוֹר הָאֶרֶץ מִמַּחֲרַת הַפְּסוּחַ חֹלָה שֶׁסּ בַּפְּסוּחַ וְהַכֹּהֵן זִשְׁנָת דֵּהִינּוּ יו"ט שֶׁל פְּסוּחַ נ"ל תֵּרִי טַעַמָּא זֶה קִרְבַּת הָעוֹמֵר צִיּוֹם צ' שֶׁל פְּסוּחַ א' צִיּוֹם שְׁבַתוֹ מִמַּלְאכָה וְעֲזוּדָה זָכַר לִיְלִיאֵת מִנְרִים שֶׁנַּעֲשׂוּ צִנִּי חוֹרִין מִעֲזוּדוֹת מִנְרִים אֲמִנֵם מִיַּד אַחַר זֶה תַּחֲלַת מַעֲשִׂינוּ לְכַוֵּן בְּעֲזוּדוֹת ה' לְקַדֵּר וְלַטְחוֹן לְלוֹשׁ וְלַהֲנִיף וְלַהֲקַטִּיר לְשִׁמּוֹ עוֹמֵר שֶׁקְּבַלְנוּ עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם תַּחַת עֲזוּדוֹת מִנְרִים צ' טַרְס נֹאכַל מִתְּעוּבוֹת יִגִּיעַ כַּפִּינוּ

וְאֲמִנֵם אָמְרוּ מִמַּחֲרַת הַשְּׁבַת, הַמוֹעֵד הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פְּסוּחַ נִקְרָא שְׁבַת, כְּמוֹ שֶׁנִּקְרָא יוֹם תְּרוּעָה 'שְׁבַתוֹן' (פְּסוּק כד). וְלֵהִיּוֹת הַיּוֹם הָרֵאשׁוֹן שֶׁל פְּסוּחַ רֹאשׁ לְמוֹעֲדִים נִקְרָא

אכילת חולין טרם זה נמלא בטנינו ונשבעה משולחן גזוה פסח ומלה מהישנה ואחר שכבר נקרצן קדוש אז נהנה מיגיע כפינו ונאכל לחם וקלי וכרמל צענס היום הזה וע"כ צפ' זו תלה הענין ממחרת השבת שאנו שובתים ממלאכת עבודה אז נקזור ראשית קליר וינפנו הכהן ואין זה חולה באכילת פסח אלא בשביתה ממלאכה כנ"ל. אך צספר יהושע דמיירי צויאכלו מעצור הארץ זה תלוי צמחרת אכילת הפסח אחר שמילא כריסו בקדשי שמים אז אכלו מעצור הארץ :

היום ההוא מחג הפסח השבת בה"א הידיעה, כי בו שביחת המלאכה הראשונה שבמועדים. ואין לפרש ממחרת השבת כדברי הקראים הטועים שהוא ממחרת שבת בראשית, כלומר היום הראשון מהשבוע שיבא אחר הנפת העומר, וכן 'וספרתם לכם ממחרת השבת' (פסוק טו) שמשם תהיה הספירה. לפי שהרי נאמר (דברים טו ט) 'מהחל חרמש בקמה' שהיא מאיזה יום שיהיה מהשבוע שיזדמן, וכן נאמר 'וספרתם לכם ממחרת השבת' ואיני יודע מאיזה שבת, אלא פירש ואמר 'מיום הביאכם את עומר התנופה', שמזה היום יתחילו לספור שבעה שבועות תמימות, שהם חמשים יום מיום ההבאה, כמו שכתוב 'מהחל חרמש בקמה תחל לספור שבעה שבועות'.

כר (ב) צו את בני ישראל וגו'. צריך לדעת מה ענין מצות שמן והדלקתו במקום זה, גם מצות מערכת השלחן מה ענינו לכאן, ומה גם שפבר נאמרו הדברים בכתבן במקומן במצות המשפן ומצותיו, ורש"י ז"ל פרש מה שפרש, ואין בדבריו דבר מספיק, ורמב"ן ז"ל פתב שפלה השמן וכו', ואין ראיה לדבריו ואולי כי לצד שצוה מצות שביעיות, פסח ז' ימים, חג הסוכות ז' ימים, שמחת המינים ז' ימים, גם ראש השנה ויום הכפרים ישנם בבחינת השבע להיותם בחדש השביעי, לזה סמך לזה גם כן מצות המגורה שהיא בחינת שבע גרות, גם השלחן ישנו בסוד שבע דכתיב שש המערכת וגו' והשלחן הסדורות עליו שהוא סוד המתקבץ בו שש מעלות והיא משלמת שבע, ותמצא שצוה גם כן בפירשה זו מצות העמר שהוא שבע שבחות, גם מצות השבת, ומצאת אומר שפלה כל מצות השביעיות יחד לומר כי סודם ועקרם אחד:

שפת אמת

בענין המשך פרשת הנרות ולחם הפנים אחר המועדות. נראה כי גם במועדות נמשכו הברכות והשפע כמו שנמשך על ידי השמן והחלות. דהנה ג' דברים היו בהיכל. שלחן ומגורה ומזבח הקטורת. והמה בחינת הג' כתרם כתר תורה וכהונה ומלכות.⁸ והם ג' הברכות שבברכת כהנים. יברך (במדבר ה, כד) היא בחינת שלחן מלכים וי"ב הלחם היו ממשכיין הברכה לכל העולם.⁹ ובמגורה היא יאר ה' פניו (שם כה) שהיא בחינת התורה שנקראת¹⁰ אור. והקטורת הם כתר כהונה בחינת נשיאות כפים ופריסת סוכת שלום

עניי הכבוד וענין הקטורת הכל ענין אחד הוא. וכמו כן בג' מועדות נמשכו אלה הג' ברכות כי בפסח נכנסו בני ישראל להיות עבדי ה' לקבל עול מלכותו לכן הוא ראש השנה למלכי ישראל¹¹ והיא ברכת העושר. לכן בפסח על התבואה¹² ומצות הפסח באכילת פסח ומצה. והג השבועות הוא קבלת התורה בחינת המגורה ז' קנים על שם שבעה שבועות שהגה נקרא על שמם.

וסוכות הוא כתר כהונה עניים בזכות אהרן¹³ כנ"ל. ואיתא⁸ כתר שם טוב עולה על גביהן הוא בחינת השבת שכולל ועולה על כל ג' בחינות הנ"ל. ונקרא שם טוב כי שבת סהדותא איקרי¹⁴ כדכתיב (שמות לא, יז) בני ובין בני ישראל אות היא בו' ויש בו ג' ברכות הנ"ל לכן יש שלש סעודות מול ג' ברכות הנ"ל. ומצות סידור לחם הפנים היה ב' מערכות של ששה לחמים. ויתכן לרמוז על ששת ימי המעשה. שכולם יש להם שורש בשבת. וגם לרבות השפע בעליונים ובתחתונים כדכתיב (הושע ב, כג) אענה את השמים והם יענו את הארץ וכתוב (שמות לא, יז) ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ אם כן יש שש ושש. ועיין בזה חידוש תחלת מגלת רות¹⁵. וכתוב (ויקרא כד, ח) ביום השבת ביום השבת יערכנו היינו כמו שכתוב (במדבר כח, ט) שבת בשבתו. שיש שבת למעלה משבת דכתיב (ויקרא כג, א) שבת היא לה' בכל מושבותיכם כי עיקר השבת הוא בצדיקים שלמעלה בכל מקומות מושבותיהם וכל מצות השבת כפולה כדאיתא במדרשים¹⁶. על ידי שהשבת מעלה ומחבר מדרגה תחתונה לעליונה ועליות אלו אין לחם סוף ובעין זה דרשו חז"ל¹⁷ בכל מקום דכתיב לשון כפול נתון תחן (דברים טו, ט) אפילו מאה כו':

(יא) והניף את העומר. מעלה ומוריד מוליך ומביא לארבע רוחות העולם (סוכה לו, ב). ואמרו המחברים לפי שאין דבר מרים לב בני אדם ומחטיאם כשפע רב טוב, כמאמר "וישמן ישורון ויבעט" (דברים לב, טו) לאמר "כחי ועוצם ידי עשה לי את החיל הזה" (שם ח, י). ולמען דעת כי לה' הארץ ומלואה פירות ופירי פירות, וכח האדם במ און, כי הכל הבל, לכן צוה טרם יהנו מתנובת השרה וטרם יטעמו מלחם קלי וכרמל, יביאו מראשית הקציר אל הכהן, להורות בזה כי ממנו ית' הכל. ויניפוהו לר' רוחות העולם למעלה ולמטה, להורות כי כללות העולם שלו ית', הוא הארון המשפיע לנו כל טוב למלאות הגרנות בר ואסמיו שָׁבַע, ואנחנו עבדיו צריכים לשמוע תמיד בקולו. ודבריהם נכונים על דרך הפשט.

ומזה יפתח לנו שער בינה לדעת טעם שקראה התורה מנחה זו בשם "עומר" שהוא על שם המדה כמו שכתוב "והעומר עשירית האיפה" (שמות טו, לו), שלא מצינו דוגמא זו בשאר מנחות שנקראו רק על שם הכלי כמנחת מאפה-תנור, מרחשת וכדומה, אבל להקרא על שם המדה לא מצאנו. ולמה לא קראה בשם "מנחת בכורים" כאשר כינה בשם זה "ואם תקריב מנחת בכורים, אביב" (לעיל ב, יד), ושם זה יותר נכון לפי הזמן. אמנם אחרי שתכלית המכון בתנופת מנחה זו להתבונן בינה שלא נייחס שפע הטובות הזמניות אל ההנהגה-הטבעית רק אל ההנהגה-העליונה ית', היא אשר הכינה לפנינו כל טובות זמניות להיותנו מוכנים לפניו לעבודתו, הנה אל כוונת ההשתעבודות למצוותיו קראה מנחה זו בשם "עומר" שנכלל בו גם כן לשון ההשתעבודות (אונטער-וירפיגקייט, דיענסטבאר-קייט), מן "והתעמר בו ומכרו" (דברים כד, ז) שפירושו ענין תשמיש העבודה. שאנו מודים בעומר התנופה שהצלחות הזמניות אינם לתכלית עצמותן כי אם להיותן אמצעים המביאים אל תכלית האמתית (להחייק) [לחַזֵק] את ידינו להיות פנויים לעבודת ה'.

ובחנת ותדע מזה גם כן המכון בענין ספירת העומר, אשר יקשה על הדעת מאד, שתקנו לנו מתקני הברכות לברך "וצונו על ספירת העומר", וכן נוסח ספירת הימים והשבועות שבידינו שהוא קשה המכון על דרך הפשט בלשון "היום כך וכך בעומר", מהו המכון ממנו, לספור שעברו כך וכך ימים מן היום שהיה ראוי בזמן הבית להקריב מנחה שהיתה שיעור מדתה מדת עומר. אמנם לפי המבואר כמה שבארנו שאין טעם הנחת שם "עומר" על שיעור המדה לבד, וגם [אלא גם] ענין ההשתעבודות נכלל בו, לשונות אלו מיושבים גם כן. כי כל הימים שמפסח ועד עצרת הם באמת ימי הכנת ההשתעבודות, להיות מוכשר וראוי אל ההשתעבודות האמתיות והוא יום מתן תורה, אשר לתכליתו היתה היציאה ממצרים כמו שכתוב "בהוציאך את העם הזה ממצרים תעבדון את האלהים על ההר הזה" (שמות ג, יב).

והימים האלה נקראו "ימי העומר", ירצה [לומר] ימי ההשתעבודות (טאָגע דער אונטער-וירפיגקייט, גאָטטעס-דיענסטליכע טאָגע), ונצטונו על ספירת יום יום מימי הכנת השתעבודתנו זו, והוא הנקרא "ספירת העומר". ואין המכון בזה לידע כמות הימים לבד כענין ספירות העם (שמו"ב כד, ב) כמה וכמה ימים עברו. אבל עיקר מכוונת ההשגחה והעיון על איכות הימים, כענין "כי עתה צעדי תספור" (איוב יד, טו), "וכל צעדי יספור" (שם לא, ד), שאין ענינם לדעת כמות מצעדי רגליו, אבל ענינם השגחה ועיון על איכות צעדי והנהגותיו. [ריבנו חזר על כך ביתר הרחבה להלן בביאורו לפסוק טו, עיין שם] והמכון האמתית במלות "ספירת העומר" השגחה ושימת עין על איכות השתעבודותנו אליו ית', להכין לבבינו להתקדש

ולתהדר יום יום בימים האלה. (ולזה הנהיגו קדמונינו להגות מפסח עד עצרת בספר משלי ומסכת אבות, להתקדשות וטהרת המדות). ובאמרינו "היום כך וכך בעומר" המכוון בו הוראת שמחת תודה במה שעברו עלינו כמות ימים אלה אשר השתעבדנו בהם תאות ומחשבות לבבינו לעבודתו ית', (אם) [עם] הוצאת (דברים) [דיבורים] על התקוה והתוחלת שבנפשינו, וההסכמה על להבא עד בואנו אל העבודה התכליתית שהוא יום מתן תורה, כדאיתא במכילתא דרשב"י (ח"ג צו, ב) וספרתם לכם, לכם דייקא וכו' לכם לעצמכם. ולמה, בגין לאתדכאה וכו' ולקבלא אורייתא, וזה מסכים עם דעת חכמי האמת מתיקוני פגמי הספירות בימי העומר כל יום יום לפי מדרגתו. ובמכילתא דרשב"י (תצוה קפב, ב) בעי לכפרא על ביתיה ולקדשא לון. ובמה מקדש לון, בחושבנא דעומר. [עין שם בזה, מלים "ובמה מקדש לון" לא נמצאו שם].

ובחנת ותדע כי בשמירת המצות בימי הפסח מכל מיני הפסד שאור וחמץ, היא הוראה למה שיאות לאדם עצמו, כי הלשונות הללו כבר גלו חז"ל עליהם באמרם "שאור שבעיסה מעכב" (ברכות יז, א), גם הכתוב אומר "אשרו חמוץ" (ישעיה א, יז), "מעול וחומץ" (תהלים עא, ד), "כי יתחמץ לבבי" (שם עג, כא), ירמוז להרחיק שאור [שהם] התכונות הרעות אשר בנפש ההזנה, וחימוץ הדעות אשר בנפש המדברת, ומחמצת המעשים אשר בחיונית. אשר גם מטעם זה יקראו ימי הפסח בשם "שבת" [ממחרת השבת, פסוק יא] על שם השבתת החמץ הגשמי והרוחני, ולכן אמרה תורה "ממחרת השבת יניפנו" (שם) רוצה לומר יום שני של שבת זן (והוא ט"ז בניסן), בו תהיה ההנפה והתחלת ספירת שבע השבתות. כי ביום ראשון של פסח שבו חיוב אכילת מצה אין צריך אל הספירה, רוצה לומר אין צריך גלוי דעת השתעבודותינו אליו ית' בפה, כי מעשה אכילת המצה יוכיח כבר על מחשבת טהרתנו לעבודתו ית'. ולא תתחיל הספירה רק מיום שבו אכילת המצה רשות, וא"כ כחודא מלתא חשיבו. וקרוב לומר דמטעם זה קרא הנביא יחזקאל את חג הפסח בשם "חג שבועות ימים מצות יאכל" (יחזקאל מה, כא. עין שם רש"י), דמתחילין ממנו לספור שבעה שבועות. ואפשר שמטעם זה לא הצריכו לספירה ברכת "שהחיינו", דכבר נפטר בברכת המצה (עין תשובות הרשב"א ח"א סי' קבו מברכת שהחיינו וספירה, והרי"ע בעקידת יצחק, שער סז קז, א גמגם עליו בזה בפירושו זו, עין שם).

הנה לפי המבואר כמו שהונח שם "עומר" על אגודת השבלים (גארבען), שהוא אסור וקישור הגשמי (בינדעל), ככה יורה שם "עומר" על המאסר הרוחני (גייסטיגע פעססעל, רעליגיאָזיטעט), [שמירת הדת] לאסור כל תאוות-יצרו יחד ולשעבדם תחת רצון אדון-כל ית'. ולכן החג אשר בתשלום ימי העומר נקרא בשם "חג השבועות", שענינו גם כן שבוי ומאסר הרוחני (רעליגיאָנס-פעסט), [חג הדת] והוא בעצמו שם "עצרת" שנקרא חג השבועות בו כפי רז"ל, כמבואר באורך סוף פרשת ראה (דברים טז, ט). ישים הקורא המשכיל דעתו על הדברים הנאמרים כאן ושם, וימצאם מתאימים יחד, ואינם רחוקים מנקודת האמת.

כמה מעמים מדוע נקרא הג פסח "שבת"

ממחרת השבת. ממחרת יו"ט ראשון של פסח (רש"י מרבותינו, מנחות סה, ב; סו, א). לא מצינו לשון "שבת" על המועדים אלא "שבתון", ורק שבת בראשית ויום הכפורים נקראים "שבת". אמנם קרא את הג הפסח בשם "שבת" לפי שימי הפסח הם שבעה ימים, והם ימי שבוע אחד והוא ט"ו ניסן (רנ"ה).

ולי נראה שנקרא יום ראשון של פסח בשם "שבת" על שם שביתת החמץ שבו. בירושלמי (פסחים א, ז) לר' מאיר משש שעות ולמעלה אסור מדבריהם, ודרש "אך ביום ראשון" זה ט"ו. יכול משתחשך, תלמוד לומר "אך". הא כיצד, תן לו לפני שקיעת החמה שעה אחת (עכ"ל). ולדעת בעל המאור דפוסק כר' שמעון גם לפני זמנו ומותר באכילה עד הלילה ובאכילתו משביתו, ומקיים עשה דהשבתה. גם לדין דחיוב השבתה מהתורה משש שעות ולמעלה, מכל מקום אין השבתה צורך יד, דלאו (של) בל יראה אינה רק מליל טו ואילך, כמו שכתב המגיד משנה (פיג מחמץ היה) דהרמב"ם והראב"ד שוים בזה. והשפ"תה ב"ד היא כדי שבתחלת ליל טו יהיה הכל מושבת.

הפרשה נאמרה ליוצאי מצרים, ופסח מצרים לא היה המוצו נוהג אלא יום ראשון בלבד (פסחים צו, א), על דרך שאמר הכתוב "אך ביום הראשון תשביתו" (שמות יב, טו). אם כן יום שני של פסח הוא יום המחרת ליום השבתת החמץ. מצורף לזה כי ליוצאי מצרים היה יו"ט שני של פסח בשבת, כי ביום ששי יצאו ממצרים לתנא דסדר עולם (שבת פח, א). (והכי קיימא לן, דהא אליבא דכולי עלמא בשבת ניתנה תורה – שם פג, ב, ועמועות בששי בסין שהוא יום חמשים לספירה, עיין חק יעקב, הלכות פסח סי' תל), ואידי דתביבי להו ההוא יומא טובא, לכן קרא ליה להך יו"ט "שבת" בשם שהיה הראשון ליציאתם. ואין טענה ממה שקבע זמן הקרבת וספירת העומר לדורות הבאים בזמן שהיה חל בו או, שלא היו נוהגים השבתת חמץ רק יום ראשון לבד או שחל אז יום טו ניסן ביום השבת, ואין זה זמן קבוע לדורות האחרונים העשוי להשתנות. כי מדרך התורה לקשר כל עניני המצוות ביציאת מצרים, וגם כמה מחלקי המצוות הוגבלו שיעורם לפי הנהוג ליוצאי מצרים אף שאינו שיעור הקבוע לדורות, כמו שיעורי המדות העשויים להשתנות. שיעור העיסה המתחייב בחלה נאמר "ראשית עריסותיכם", שאין העיסה נתחייב בחלה אלא כדי עיסותיכם כמו שאתם לשים במדבר והוא עומר לגלגלת (עירובין פג, ב), ככה הוגבל זמן העומר והספירה מיום שחל בו בצאתם ממצרים להזכיר תמיד החסד הגדול הנעשה לאבותינו בימים ההם.